

Никифоренко Ю. Л.,
аспірант кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ПІДСТАВИ ТА УМОВИ ПЕРЕЙНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ВІД КОМПЕТЕНТНОГО ОРГАНУ ІНШОЇ ДЕРЖАВИ

GROUND S AND CONDITIONS FOR TRANSFER OF CRIMINAL PROCEEDINGS FROM COMPETENT AUTHORITIES OF ANOTHER COUNTRY

У статті аналізуються положення вітчизняного та міжнародного кримінального процесуального законодавства, наукові підходи щодо визначення та характеристики приводів, підстав та умов здійснення компетентними органами України розслідування з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності за злочини, вчинені на території іншої держави. Звертається увага на різні підходи науковців щодо тлумачення приводів, підстав та умов перейняття кримінального провадження. Здійснено логіко-семантичний аналіз термінів «підстава», «умова», «привід» та визначено подібність контекстних значень їх використання. Акцентується увага на тому, що в теорії кримінального процесу ці терміни не є тотожними.

Обґрунтовано, що приводом для перейняття є клопотання компетентного органу іноземної держави про перейняття Україною кримінального провадження. Підставами перейняття кримінального провадження є обставини, які визначають обґрунтованість його здійснення, – ті фактичні дані, за наявності яких міжнародне співробітництво у формі перейняття кримінального провадження може розпочинатися. Основними з них є фактор громадянства чи проживання підозрюваного (обвинуваченого) на території України та вчинення діяння, яке є кримінальним правопорушенням за законодавством обох держав. Умови перейняття кримінального провадження – це додаткові фактичні дані, які визначають законність здійснення цієї форми міжнародного співробітництва.

Акцентується увага на тому, що обставини, за яких кримінальне провадження у формі перейняття може здійснюватися, закріплені як у Кримінальному процесуальному кодексі України, так і в міжнародних договорах. Визначено кількісну відмінність переліку умов перейняття кримінального провадження, який закріплений у Європейській конвенції про передачу провадження у кримінальних справах та у Кримінальному процесуальному кодексі. З'ясовано, що міжнародно-правові акти містять розширений перелік обставин, які не суперечать, а доповнюють національне кримінальне процесуальне законодавство.

Ключові слова: *форма міжнародного співробітництва, міжнародний договір, клопотання компетентного органу іноземної держави, обґрунтованість перейняття, підстави перейняття, фактор проживання та громадянства.*

In this article there is an analysis of provisions of domestic and international criminal procedural legislation, scientific approaches to definition and characteristics of reasons, grounds and terms of investigation by competent authorities of Ukraine with a view to bringing of a person to justice for crimes committed on the territory of another country. Attention is drawn to different approaches of scholars to interpretation of reasons, grounds and terms of transfer of criminal proceedings. A logical-semantic analysis of term «grounds», «term», and «reason» was carried out and similarity of contextual meanings of their usage was defined. It is highlighted that in criminal procedural theory these terms differ.

It was justified that the reason for transfer is an application of competent authorities of a foreign state for transfer of criminal proceedings by Ukraine. Grounds for transfer are circumstances that justify it. These are actual data under which international cooperation in the form of transfer of criminal proceeding can begin. The main factor is citizenship or residence of a suspect (defendant) on the territory of Ukraine and committing an action which is a criminal offence according to legislation of both countries. Terms of transfer of criminal proceedings are additional actual data which define legality of performing this form of international cooperation.

It is highlighted that circumstances under which criminal proceedings in the form of transfer can be carried out are fixed in Criminal Procedural Code of Ukraine as well as in international agreements. The quantitative difference in the list of terms of transfer of criminal proceedings fixed in the European Convention on the transfer of proceeding in criminal matters and in Criminal Procedural Code was stated. It was discovered that international legal acts that contain extended list of circumstances do not contradict but complement national criminal procedural legislation.

Key words: *form of international cooperation, international agreement, application of competent authorities of a foreign state, justification of transfer, factor of residence and citizenship.*

Вступ. Однією з форм міжнародного співробітництва є перейняття кримінального провадження, яке полягає у здійсненні компетентними органами однієї держави розслідування з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності за злочини, вчинені на території іншої держави, за її запитом (п. 3 ч. 1 ст. 541 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України) [1]. Відповідно до статистичних даних Офісу Генерального прокурора щодо міжнародно-правового співробітництва у кримінальному провадженні перейняття кримінального провадження становить у різні роки від 6,4% (2019 рік) до 8,3% (2020 рік) серед усіх форм міжнародного співробітництва під час досудового розслідування чи судового розгляду. При цьому статистика свідчить про постійне зростання звернень з клопотаннями про перейняття кримінального провадження. Так, у 2019 році компетентні органи України отримали 203 клопотань про перейняття кримінального провадження, у 2020 році – 366, у 2021 році – 388 клопотань. При цьому компетентні органи України зверталися до інших держав з клопотаннями про перейняття кримінального провадження у 2019 році 13 разів, у 2020 році – було направлено 5 клопотань, у 2021 році – 6 клопотань [2].

Наведене свідчить про потребу наукового дослідження підстав, умов та приводів перейняття кримінального провадження. Оскільки це питання має не лише наукове, а й практичне значення. Особливої уваги заслуговує питання визначення та розмежування цих термінів. Адже вони обумовлюють виникнення чи відмову у виникненні кримінальних процесуальних правовідносин, які визначають законність і юридичну визначеність перейняття кримінального провадження як форми міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє стверджувати, що перейняття кримінального провадження не отримало належної уваги науковців. Цьому питанню присвятили свої праці такі вчені: Ю.П. Аленін, І. С. Курбатова, О. М. Ляшук, А. Г. Маланюк, О. В. Прокопенко, А. В. Підгородинська, А. С. Сизоненко, М. І. Смирнов, Л. Д. Удалова, Ю. М. Черноус, О.Л. Широбокова та інші. Разом з цим, підстави, умови чи приводи перейняття Україною

кримінального провадження були предметом наукового дослідження лише в поодиноких випадках.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз положень вітчизняного та міжнародного кримінального процесуального законодавства, наукових підходів щодо визначення та характеристики приводів, підстав та умов кримінального провадження у порядку перейняття, зокрема, приводів, підстав та умов здійснення перейняття Україною кримінального провадження від компетентного органу іноземної держави.

Результати дослідження. У теорії кримінального процесу питання щодо визначення підстав, умов чи приводів перейняття кримінального провадження є досить дискусійним. Так, І. С. Курбатова вважає, що «для перейняття кримінального провадження необхідними є певні умови, такі як клопотання запитуючої сторони та ідентифікація особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення. При цьому Офіс Генерального прокурора України під час перейняття кримінального провадження від іноземної держави має врахувати і умови його безпосереднього здійснення, передбачені ч. 2 ст. 595 КПК України» [3, с. 89]. Сапін О.В. також відмічає, що у ч. 2 ст. 595 КПК України визначено вичерпний перелік умов, за яким кримінальне провадження, в якому судовими органами іноземної держави не було ухвалено вирок, може бути перейняте Україною [4, с. 289]. Використання вказаними вченими терміну «умови» обумовлено тим, що у ч. 2 ст. 595 КПК України при регламентації кримінальних процесуальних правовідносин, які виникають у зв'язку із здійсненням міжнародного співробітництва у формі перейняття, законодавець використовує саме цей термін.

Разом з цим, А. М. Підгородинська використовує термін «приводи» та стверджує, що «приводом до перейняття кримінального провадження є клопотання компетентних органів іноземних держав про перейняття Україною кримінального провадження» [5, с. 192]. А на думку О. М. Ляшук та О. В. Прокопенко, «у цьому контексті поняття приводу та умов є, по суті, синонімами і немає потреби додатково вводити у науковий обіг зайвих термінів» [6, с. 181]. Ці вчені також оперують термі-

ном «підстава» та стверджують, що підставою для перейняття кримінального переслідування є відповідний запит компетентних органів іноземної держави, а умовами – ... сукупність вимог та обставин, що визначають можливість такого перейняття і забезпечують законність, обґрунтованість та вмотивованість як перейняття кримінального провадження, так і його подальшого здійснення [6, с. 183].

Вищенаведене свідчить про відсутність єдиного загальноприйнятого підходу щодо того, що слід вважати підставами, умовами чи приводами для здійснення кримінального провадження у порядку перейняття.

Втім, юриспруденція потребує правової визначеності, що обумовлює необхідність використання уніфікованих термінів, які характеризуються однозначністю тлумачень. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне здійснити логіко-семантичний аналіз термінів «підстава», «привід» та «умова». Так, у тлумачному словнику української мови вказано, що «підстава» – це «те головне, на чому базується, ґрунтується що-небудь. Наукова підстава – те, чим пояснюються, виправдовуються вчинки, поведінка і т. ін. кого-небудь» [7]. Привід у тлумачних словниках мови визначається як «підстава (справжня або вигадана), причина яких-небудь дій, вчинків. ... Давати (дати) привід кому, чому для чого – створювати підстави для певних дій, вчинків, думок і т. ін. ... З приводу чого, якого – у зв'язку з чим-небудь» [8]. Термін «умова» є багатозначним. Щодо юриспруденції, то найбільш точним буде тлумачення терміну «умова» як «необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь. ... За цих умов (за цієї умови) – при наявності певних сприятливих обставин, чинників; після здійснення чогось. ... Сукупність даних, положення, що лежать в основі чого-небудь» [9].

Вищенаведене свідчить про схожість семантичного значення термінів «підстава», «привід», «умова» та використання їх у подібних контекстах. Втім, у юриспруденції, зокрема у кримінальному процесуальному праві та науці кримінального процесу, ці терміни розрізняють. Зокрема, ст. 94 КПК України 1960 року мала назву «Приводи і підстави до порушення кримінальної справи». При цьому приводами

називаються передбачені законом джерела, з яких уповноважені органи одержують відомості про вчинені або підготовлювані кримінальні правопорушення. Тобто приводи – це те, що спонукає до початку певної діяльності. Підставами ж початку досудового розслідування визнається достатність фактичних даних, які вказують на наявність ознак кримінального правопорушення.

Кримінальні процесуальні правовідносини щодо перейняття Україною кримінального провадження розпочинаються з моменту отримання відповідного клопотання. Таке клопотання розглядається центральним органом України щодо міжнародної правової допомоги або органом, уповноваженим здійснювати зносини відповідно до ч. 3 ст. 545 КПК України, протягом двадцяти днів з дня його надходження (ч. 1 ст. 595 КПК України) [1]. Як відмічає А. М. Підгородинська, «при його розгляді має бути встановлено, чи є обставини, за яких кримінальне провадження, в якому судовими органами іноземної держави не було ухвалено вирок, може бути перейняте Україною» [5, с. 192].

Вказане вище дозволяє стверджувати, що приводом для виникнення кримінальних процесуальних правовідносин щодо перейняття Україною кримінального провадження є відповідне клопотання компетентного органу іноземної держави. У зв'язку з цим вважаємо хибними погляди вчених, які клопотання (запит) компетентних органів іноземної держави про перейняття кримінального провадження відносять до умов перейняття [3, с. 89; 6, с. 181].

Щодо підстав та умов перейняття кримінального провадження, то слід відмітити відсутність як єдності у поглядах науковців, так і правової визначеності нормативно-правових актів. Зокрема, при регламентації кримінальних процесуальних правовідносин, які виникають у зв'язку із здійсненням міжнародного співробітництва у формі перейняття, законодавець оперує терміном «умови», а не «підстави». Як відмічають з цього приводу О. М. Ляшук та О. В. Прокопенко, «у міжнародних договорах України про правову допомогу у кримінальних справах не розмежовуються умови та підстави перейняття кримінального переслідування, не сприяє цьому і чинний КПК України» [6, с. 182].

Дійсно, терміни «підстава» та «умова» є досить близькими за семантичним значенням. Адже відповідно до вищенаведеного тлумачення ці терміни характеризуються як фактичні дані, наявність яких дозволяє здійснювати чи пояснює певну діяльність. Втім, у юриспруденції ці терміни не є тотожними. Зокрема, в ч. 2 ст. 177 КПК України вказано, що «підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків» [1]. На думку О.Ю. Хабло підстави, визначені у ч. 2 ст. 177 КПК України є загальними для всіх запобіжних заходів, а «умови, за яких той чи інший запобіжний захід можна застосовувати, зазначаються щодо конкретного запобіжного заходу» [10, с. 99]. Зокрема, умовою застосування домашнього арешту називається наявність передбаченого покарання у виді позбавлення волі за кримінальне правопорушення у вчиненні якого підозрюється особа, до якої буде застосовуватися цей запобіжний захід (ч. 2 ст. 181 КПК України).

Щодо кримінального провадження у формі перейняття, то слід підтримати твердження А. Г. Маланюка про те, що чітко визначені підстави є критеріями обґрунтованості ініціювання перейняття як форми міжнародної правової допомоги. Автор також відмічає, що за загальними правилами, перейняття кримінального переслідування може здійснюватися лише за виняткових обставин, зокрема: 1) вчинене особою діяння визнається злочином за кримінальним законом обох держав, що співпрацюють у цій сфері; 2) особа, яка підозрюється, обвинувачується у вчиненні злочину, підпадає під юрисдикцію держави, що переймає кримінальне переслідування; 3) злочин вчинений на території держави, що ініціює передачу [11, с. 15–16].

Тобто, підставами перейняття кримінального провадження є обставини, які визначають обґрунтованість його здійснення, – це ті фактичні дані, за наявності яких міжнародне співробітництво у формі перейняття кримінального провадження може здійснюватися (розпочинатися).

Втім, як у міжнародно-правових актах, так і в нормах КПК України, які регламентують перейняття як форму міжнародного співро-

бітництва, не розрізняються терміни «умови» та «підстави». В них йдеться лише про умови перейняття кримінального провадження. Зокрема, обставини, які обумовлюють виникнення кримінальних процесуальних правовідносин у формі перейняття, визначені у ч. 2 ст. 595 КПК України, де вказано, що кримінальне провадження, в якому судовими органами іноземної держави не було ухвалено вирок, може бути перейняте Україною за таких умов: 1) особа, яка притягається до кримінальної відповідальності, є громадянином України і перебуває на її території; 2) особа, яка притягається до кримінальної відповідальності, є іноземцем або особою без громадянства і перебуває на території України, а її видача згідно із цим Кодексом або міжнародним договором України неможлива або у видачі відмовлено; 3) запитуюча держава надала гарантії, що у разі ухвалення вироку в Україні особа, яка притягається до кримінальної відповідальності, не піддаватиметься у запитуючій державі державному обвинуваченню за те ж кримінальне правопорушення; 4) діяння, якого стосується запит, є кримінальним правопорушенням за законом України про кримінальну відповідальність [1].

Дослідження підстав та умов перейняття кримінального провадження від компетентного органу іншої держави потребує аналізу норм як КПК України, так і міжнародних договорів, конвенцій, які регламентують цю форму міжнародного співробітництва. Зокрема, перелік умов перейняття кримінального переслідування визначений у ст. 8 Європейської конвенції про передачу провадження у кримінальних справах (далі – Конвенція) 1972 року та у розділі VII Наказу Міністерства юстиції України від 19 серпня 2019 року [12; 13]. Так, у ст. 8 Конвенції визначено, що Договірна Держава може звернутися до іншої Договірної Держави із клопотанням про початок кримінального переслідування в одному або декількох таких випадках: а) якщо підозрювана особа має постійне помешкання в запитуваній державі; б) якщо підозрювана особа є громадянином запитуваної держави або якщо ця держава є країною його походження; с) якщо підозрювана особа відбуває або має відбувати в запитуваній державі покарання, яке передбачає позбавлення волі; д) якщо в запитуваній державі за той же самий

злочин або за інші злочини проти підозрюваної особи порушено кримінальне переслідування; е) якщо вона вважає, що передача провадження виправдана інтересами встановлення істини, і зокрема, що найбільш суттєві докази знаходяться в запитуваній державі; ф) якщо вона вважає, що виконання в запитуваній державі вироку, у разі винесення такого, може збільшити можливість соціальної реабілітації засудженого; г) якщо вона вважає, що присутність на судовому засіданні підозрюваної особи не може бути забезпечена в запитуючій державі, в той час як її присутність на судовому засіданні може бути забезпечена в запитуваній державі; h) якщо вона вважає, що вона не може сама виконати вирок, у разі винесення такого, навіть з використанням екстрадиції, в той час як запитувана держава спроможна це зробити [12].

Наведений вище перелік обставин, визначений у Конвенції, ширший, ніж той, який визначений у ч. 2 ст. 595 КПК України. Але варто погодитися з вченими, які відмічають, що під час правозастосовної практики не повинно виникати проблем у зв'язку з відмінністю у кількості та змісті умов для передачі кримінального переслідування, що визначені у КПК України та Європейській конвенції про передачу провадження в кримінальних справах [6, с. 182]. Адже аналіз вищенаведених норм дозволяє стверджувати, що обставини, які визначені у Конвенції не суперечать, а доповнюють чи деталізують ті обставини, які перераховані у нормах КПК України. Разом з цим, слід зауважити, що якщо певні обставини, зазначені лише у міжнародно-правових документах, і не визначені у КПК України, то вони обов'язкові для виконання. Адже джерелами кримінального процесу є міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (ч. 2 ст. 1 КПК України). А відповідно до ч. 4 ст. 9 КПК України у разі якщо норми КПК України суперечать міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, застосовуються положення відповідного міжнародного договору України [1].

Окрім того, що нормативні акти визначають обставини, за наявності яких кримінальне провадження переймається, законодавство визначає ще й перелік обставин, за наявності

яких кримінальне провадження не може бути перейняте. Зокрема, в ч. 1 ст. 596 КПК України визначено, що кримінальне провадження не може бути перейняте, якщо: 1) не дотримані вимоги ч. 2 ст. 595 КПК України або міжнародного договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України; 2) щодо цієї ж особи у зв'язку з тим же кримінальним правопорушенням в Україні судом ухвалено виправдальний вирок; 3) щодо цієї ж особи у зв'язку з тим же кримінальним правопорушенням в Україні судом ухвалено обвинувальний вирок, за яким покарання вже відбуте або виконується; 4) щодо цієї ж особи у зв'язку з тим же кримінальним правопорушенням в Україні закрито кримінальне провадження або її звільнено від відбування покарання у зв'язку з помилуванням або амністією; 5) провадження щодо заявленого кримінального правопорушення не може здійснюватися у зв'язку із закінченням строку давності [1].

У ст. 11 Конвенції також визначено більш деталізований перелік обставин, за наявності яких має бути відмовлено у перейнятті кримінального провадження. Окрім вищенаведених обставин, перерахованих у ч. 1 ст. 596 КПК України, у цій нормі Конвенції зазначені такі додаткові умови: якщо запитувана сторона вважає, що злочин, щодо якого заявляється клопотання про порушення кримінального переслідування, має політичний характер або якщо йдеться про злочин суто військовий або податковий; якщо запитувана сторона вважає, що існують серйозні підстави зробити висновок про те, що клопотання про порушення кримінального переслідування мотивоване расовими, релігійними, національними міркуваннями або політичними поглядами; якщо кримінальне переслідування може суперечити міжнародним зобов'язанням запитуваної держави; якщо кримінальне переслідування може суперечити основоположним принципам правової системи запитуваної держави [12].

Вищенаведений перелік обставин за наявності яких кримінальне провадження може перейматися потребує систематизації. Аналіз та узагальнення вищенаведених норм як вітчизняного, так і міжнародного законодавства, відповідно до їх сутнісної характеристики, дозволяє виділяти такі групи обставин,

які слід враховувати при вирішенні питання про перейняття кримінального провадження: 1) фактор громадянства та місця перебування; 2) діяння є кримінальним правопорушенням за законом обох держав, за яке передбачено покарання у виді позбавлення волі, та щодо якого не вплили строки давності притягнення до відповідальності; 3) відсутність остаточних преюдиційних рішень (виправдувального чи обвинувального вироку, рішення про закриття кримінального провадження, про звільнення від відбування покарання у зв'язку з помилуванням або амністією); 4) забезпечення ефективності розслідування та процесуальної економії (місце знаходження доказів, присутність підозрюваного на судовому засіданні); 5) можливість соціальної реабілітації засудженого; 6) дотримання основоположних прав людини (відсутність політичного переслідування чи переслідування за расовими, релігійними, чи національними ознаками).

Втім наведена систематизація обставин, за наявності яких кримінальне провадження може бути перейняте, не дозволяє зробити висновок: які з цих обставин є підставами перейняття, а які умовами. Пропонуємо звернути увагу на поділ вищенаведених обставин перейняття кримінального провадження на загальні та спеціальні. Зокрема, на думку О. М. Ляшук та О. В. Прокопенка загальні – це встановлені кримінальним процесуальним законодавством або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, обставини, що дозволяють прийняти рішення про перейняття кримінального провадження (діяння, щодо якого здійснюється розслідування, криміналізоване в запитуючій та запитуваній державах; підозрюваний знаходиться під юрисдикцією запитуваної держави й не підлягає видачі іноземній державі; злочин вчинено на території запитуючої держави; порушено кримінальне переслідування; відсутні обставини, що виключають перейняття кримінального переслідування та ін.). Натомість спеціальні умови – це такі фактичні дані,

які дозволяють забезпечити як законність перейняття кримінального провадження, так і його подальше здійснення [6, с. 183].

Враховуючи тлумачення понять «підстава» і «умова» та їх співвідношення, вважаємо правильним до підстав здійснення кримінального провадження у формі перейняття відносити ті обставини, які визначають можливість розпочати кримінальне провадження. Фактично це ті обставини, які у вищенаведеній класифікації названо загальними. Відповідно до сутнісної систематизації цих обставин, то підставами здійснення кримінального провадження у формі перейняття є: громадянство чи проживання підозрюваного (обвинуваченого) на території України; вчинення діяння, яке є кримінальним правопорушенням за законом обох держав; відсутність остаточних преюдиційних рішень. Щодо умов перейняття кримінального провадження, то ними є обставини, які визначають законність та доцільність здійснення цієї форми міжнародного співробітництва. Відповідно до наведеної вище сутнісної характеристики умовами перейняття слід вважати відсутність політичного переслідування чи переслідування мотивованого расовими, релігійними, чи національними міркуваннями, забезпечення ефективності розслідування та соціальної реабілітації засудженого.

Висновки. Вищенаведене дозволяє стверджувати, що приводом для перейняття кримінального провадження є клопотання компетентного органу іноземної держави про перейняття Україною кримінального провадження. Підставами перейняття кримінального провадження є обставини, які визначають обґрунтованість його здійснення. Це ті фактичні дані, за наявності яких міжнародне співробітництво у формі перейняття кримінального провадження може розпочинатися. Умовами перейняття кримінального провадження слід вважати додаткові фактичні дані, які визначають законність та доцільність здійснення цієї форми міжнародного співробітництва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : затв. Законом України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1775>
2. Про роботу органів прокуратури. *Офіс Генерального прокурора*. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-robotu-organiv-prokuraturi-2>

3. Курбатова І. С. Міжнародне співробітництво прокуратури України під час кримінального провадження в порядку перейняття. *Приватне та публічне право*. 2020. № 1. С. 87–91.
4. Актуальні питання кримінального процесу України: навч. посіб. / Є.М. Блажівський, І.М. Козьяков, О.М. Толочко, С.С. Мірошніченко, Г.П. Власова та ін.; за заг. ред. Є.М. Блажівського. К: Національна академія прокуратури України; Центр учбової літератури, 2013. 304 с.
5. Підгородинська А. В. Визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародних судових органів при перейнятті кримінального провадження. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 2. С. 190–193.
6. Ляшук О. М. Прокопенко О. В. Умови перейняття кримінального провадження від іноземної держави. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 4–5 (8–9). С. 179–84.
7. Підстава. *Академічний тлумачний Словник української мови*: URL: <http://sum.in.ua/s/pidstava>
8. Привід. *Академічний тлумачний Словник української мови*: URL: <http://sum.in.ua/s/pryvid>
9. Умова. *Академічний тлумачний Словник української мови*: URL: <http://sum.in.ua/s/umova>
10. Хаблю О.Ю. Умови та підстави застосування запобіжних заходів. *Дні науки Національного університету «Кієво-Могилянська академія» на факультеті правничих наук*: матеріали круглого столу (м. Київ, 2 лют. 2018 р.), Київ Нац. Універс. «Кієво-Могилянська академія», 2018. С. 97–99.
11. Маланюк А. Г. Провадження у кримінальних справах, пов'язане з міжнародними відносинами, за законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. К., 2004. 20 с.
12. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах (ETS N 73): дата набуття чинності: 29 груд. 1995 р. *Верховна Рада України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_008
13. Про затвердження Інструкції про порядок здійснення міжнародного співробітництва з питань взаємної правової допомоги, видачі правопорушників (екстрадиції), передачі (прийняття) засуджених осіб, виконання вироків та інших питань міжнародного судового співробітництва у кримінальному провадженні під час судового провадження : наказ Міністерства юстиції України від 19 серп. 2019 р. № 2599/5. *Верховна Рада України* : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-19>